

พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี

Political Behavior of Citizens under the Democratic Way in Nonthaburi Province

ยุทธนา ปรานีต¹

Yuttana Praneet

Received: April 08, 2022

Revised: April 18, 2022

Accepted: April 20, 2022

DOI: 10.14456/jra.2022.71

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมทางการเมือง 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .891 จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี จำนวน 992,850 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ด้านการสังเกตการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) ตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านการเลือกตั้ง (X_1), ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง (X_2), ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง (X_3) ด้านการเลือกตั้ง (X_4) และด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.002 ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี (Y) ได้ร้อยละ 97.0 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta_4, \beta_3, \beta_5, \beta_1, \beta_2$) เท่ากับ 0.652, 0.479, 0.413, 0.313 และ 0.309 ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทาง

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: yutana.pra@mcu.ac.th, Tel.065-8688855

การเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการสื่อสารทางการเมือง เพิ่มการเรียนรู้สร้างบทบาททางการเมืองแก่ประชาชน

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางการเมือง, วิถีประชาธิปไตย, พลเมือง

Abstract

The objectives of this research were 1) to study opinions towards political behavior; 2) to study factors affecting political behavior; and 3) to present guidelines for the development of political behavior of citizen according to a democratic way in Nonthaburi Province. This study was a mixed method research. Qualitative research was done by interviewing 18 key informants. In quantitative research, data were collected by using a questionnaire with a confidence value of .891 from a sample of 400 people who were the electorate in the Nonthaburi area of 992,850 people. The statistics used in the research were mean and standard deviation. The results of the research showed that 1) the political behavior of citizens in accordance with the democratic way in Nonthaburi Province, overall, was at a high level ($\bar{X} = 3.76$). When considering the average from highest to lowest, it was found that regarding political participation, it was at a high level ($\bar{X} = 4.03$); in terms of political observation, it was at a high level ($\bar{X} = 3.99$) and in case of the political partnership, it was at a moderate respectively; 2) factors in terms of election factors (X_1), political culture (X_2), political socialization (X_3), election (X_4) and political behavior according to Buddhaddhamma affected the political behavior of citizens based on the democratic way (Y) at a statistically significant level of 0.002. All 5 factors could explain the variation of the political behavior of citizens according to the democratic way in Nonthaburi Province (Y) by 97.0 percent. The standardized regression coefficients ($\beta_4, \beta_3, \beta_5, \beta_1, \beta_2$) were 0.652, 0.479, 0.413, 0.313 and 0.309, respectively; and 3) the guidelines for the development of political behavior of citizens in the democratic way in Nonthaburi Province by promoting participation for political communication to Increase learning, create political roles for people.

Keywords: Political Behavior, Democratic Way, Citizen

บทนำ

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้มุ่งเน้นให้เกิดการปฏิรูปการเมือง โดยการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสิ่งสำคัญก็คือ “พลเมือง” และความสมบูรณ์แบบของระบอบประชาธิปไตยก็คือ การที่ประชาชนสามารถ เข้ามา มีสิทธิ มีเสียงในการปกครอง

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสำคัญ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการยอมรับในความสามารถของประชาชน เป็นการยอมรับว่าประชาชนสามารถตัดสินใจได้ที่จะกำหนดอนาคตของตนเองและสังคมได้ การแสดงออกทางการเมืองเพื่อกดดันหรือสนับสนุนนโยบายของรัฐหรือรัฐบาลนั้นย่อมเป็นการกำหนดอนาคตตนเองด้วย เป็นการยอมรับว่าประชาชนมีความสามารถมากพอที่จะทราบและว่ารัฐควรทำอะไรอันมีเป็นเป็นผลต่อการดำรงชีวิตตน 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการยอมรับความเป็นพลเมือง (Citizenship) ของประชาชน ความเป็นพลเมืองมีลักษณะที่สำคัญแตกต่างไปจากการเป็นราษฎรธรรมดาหรือการเป็น “ไพร่ฟ้า” (Subject) การเป็นไพร่ฟ้านั้นเป็นการยอมรับอำนาจ คำสั่งของผู้ปกครองประเทศเพียงอย่างเดียว ถือว่าประชาชนเป็น “ข้า” คือไม่มีสิทธิแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด ไม่มีสิทธิที่จะกำหนดอนาคตของตนเองหรือกดดันให้ผู้ปกครองตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดหรือประโยชน์ในการดำรงชีวิตของตน (รสนิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ, 2552) แต่ความเป็นพลเมืองนั้นถือว่าการยอมรับว่าประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองและสิทธิในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของรัฐบาล 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยสร้างความชอบธรรม (Legitimacy) แก่รัฐบาลรัฐบาลจะมีความชอบธรรมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การยอมรับของสังคมและประชาชนที่มีต่อรัฐบาลการมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้ประชาชนยอมรับในรัฐบาลด้วยเพราะประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจนั้น ๆ แม้แต่ในกรณีที่ตัดสินใจดังกล่าวไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนบางกลุ่มบางพวก การมีส่วนร่วมทางการเมืองทำให้พวกที่ไม่เห็นด้วยมีโอกาสที่จะเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นได้ 4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอำนาจการเมือง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม กลุ่มผู้ที่ต้องการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลงในตอนแรกมักมีอิทธิพลหรืออำนาจน้อยกว่ากลุ่มที่ควบคุมรัฐบาล ซึ่งเป็นกลุ่มที่รักษาสภาพคงเดิม ดังนั้นกลุ่มที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงมักจะดึงกลุ่มทางสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นมารวมกลุ่มต่อสู้ (จำลอง พรมสวัสดิ์, 2554) ในทางการเมืองระบบการเมืองจะต้องมีระบบการสื่อสารและการเชื่อมโยงเพื่อเชื่อมสังคมประชาชนกับรัฐบาลให้เข้ากัน และเพื่อให้เส้นทางการสื่อสารภายในสังคมประชาชนภายในรัฐบาลหรือระหว่างรัฐบาลและสังคมประชาชนได้เกิดขึ้น การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะสามารถทำหน้าที่เสริมสร้างระบบการเมืองและสังคมการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงได้ ไม่ว่าประเทศนั้นจะมีการปกครองระบอบเสรีนิยมหรือสังคมนิยม ความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ก็ตาม (องอาจ จิตกุล, 2552)

การศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ที่แสดงออกถึงพลังทางความคิดเห็นตามสิทธิ และอำนาจอันพึงมีพึงได้ ในเรื่องนโยบาย การพัฒนา การตรวจสอบ นักการเมือง เป็นต้น รวมไปถึงการรวมตัวกันใช้สิทธิและอำนาจของประชาชน ในการแสดงออกซึ่งจำ เป็นต้องคำนึงถึงแนวทางสันติวิธีกฎหมายและวัฒนธรรมประเพณีที่ดำรงในท้องถิ่นโดยไม่ละเมิดสิทธิและอำนาจของผู้อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ต่อกันมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย รวมจำนวนทั้งสิ้น 992,850 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) และตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรแต่ละกลุ่ม ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มขั้นภูมิเป็นอำเภอ และสุ่มเลือกสัดส่วนแบบโควตา และเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มเขตตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดตามสัดส่วนจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้องทั้งฉบับจำนวน 36 ข้อ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .891 ประกอบด้วยคำถามและคำถามปลายเปิด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้คือ 1) ด้านการสังเกตการณ์ทางการเมือง 2) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3) ด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย 3 ประเด็น ดังนี้คือ 1) ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง 2) ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง 3) ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง 4) ด้านการเลือกตั้ง และ 5) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักธรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบูรณาการหลักพุทธธรรม 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเมือง 3) ผู้นำองค์กรท้องถิ่น 4) ตัวแทนภาคประชาชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 18 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำรายงาน ซึ่ง Creswell อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้นเมื่อสัมภาษณ์เสร็จ จึงมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถสนับสนุน และอ้างอิงในส่วนต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทั่ว ๆ ไปต้องมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปรายผลที่เป็นเอกภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.57) รองลงมาได้แก่ ด้านการสังเกตการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D.=0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D.=0.68) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 4.08$, S.D.=0.62) รองลงมาได้แก่ ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.56) ด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=0.68)

ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.=0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D.=0.73) ตามลำดับ และปัจจัยด้านการเลือกตั้ง (X_1), ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง (X_2), ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง (X_3) ด้านการเลือกตั้ง (X_4) และด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย (Y) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.000 ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี (Y) ได้ร้อยละ 97.0 โดยมีสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน ($\beta_4, \beta_3, \beta_5, \beta_1, \beta_2$) เท่ากับ 0.652, 0.479, 0.413, 0.313 และ 0.309 ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการสื่อสารทางการเมือง เพิ่มการเรียนรู้สร้างบทบาททางการเมืองแก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การให้โอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรม ของพรรคการเมืองให้มากกว่านี้ทั้งในเรื่องของการเลือกตั้ง การเป็นอาสาสมัครประจำพรรคการเมือง และการเข้าร่วมประชุมรับฟังการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง การให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งจะทำให้เข้าใจและเพิ่มระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ติดตามนโยบายของพรรคการเมือง การเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองบ้างตามโอกาส เช่น ก่อนการเลือกตั้ง หลายประเทศในโลกเห็นว่าการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่ดีที่สุทธาระบอบหนึ่ง เนื่องจากถือว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประชาธิปไตยมีความหมายในมิติที่หลากหลายทั้งรูปแบบการปกครอง หลักการปกครอง ตลอดถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งประชาธิปไตยในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง วิถีชีวิตของพลเมืองอีกแบบหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา เคนาภูมิ และกษพร ประทุมวัน (2558) ที่กล่าวว่า แบบแผนแห่งพฤติกรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เรียกว่า “วิถีประชาธิปไตย” มีองค์ประกอบ 3 มิติ ได้แก่ (1) ความเข้าใจในหลักแห่งประชาธิปไตย พลเมืองของรัฐประชาธิปไตยต้องเข้าใจในกฎ กติกาของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขโดยต้องเรียนรู้ถึงบทบาทหน้าที่ และเสรีภาพของตนเอง รวมถึงการเคารพในเสรีภาพของผู้อื่น (2) อุดมการณ์แบบประชาธิปไตย เป็นความเชื่ออย่างแรงกล้าในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนทุกคนว่ามีค่ามีศักยภาพที่จะเรียนรู้ มีอิสระภาพ มีความรักความเอื้ออาทรต่อกัน และร่วมมือกันพัฒนาสังคมจนเกิดประโยชน์ต่อทุกคนในสังคม และ (3) การดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย เป็นการดำเนินชีวิตของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพ ภารดรภาพ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็น

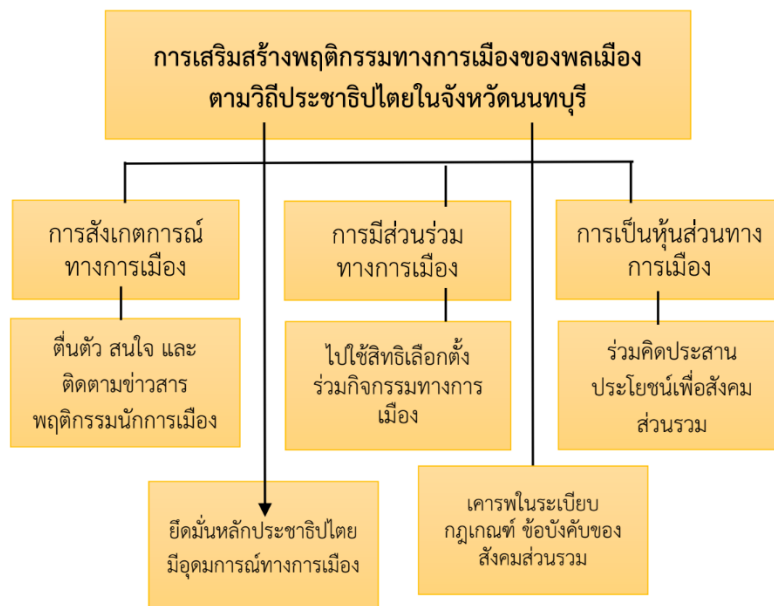
มนุษย์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย อินทร์บุญ (2555) พบว่า ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย พบว่า ด้านการเลือกตั้ง, ด้านวัฒนธรรมทางการเมือง, ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง และด้านพฤติกรรมทางการเมืองตามหลักพุทธธรรม ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพราะการเลือกตั้งเป็นพื้นฐานการของปกครองในระบอบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญกับการถ่ายทอดทัศนคติของผู้คนในทางการเมือง ณ แต่ละช่วงเวลา สถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง ชุมชน สถาบันการศึกษา สื่อสารมวลชน เป็นพฤติกรรมที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล พรหมกุล (2559) พบว่า ปัจจัยทางสังคมบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือ สามัญ/ภรรยา ปัจจัยทางการเมือง พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการสื่อสารทางการเมือง เพิ่มการเรียนรู้สร้างบทบาททางการเมืองแก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การให้ออกาสเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม ของพรรคการเมืองให้มากกว่านี้ ทั้งในเรื่องของการเลือกตั้ง การเป็นอาสาสมัครประจำพรรคการเมือง และการเข้าร่วมประชุมรับฟังการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง การให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งจะทำให้เข้าใจและเพิ่มระดับของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิกุล มีมานะ (2560) พบว่า ลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมือง เป็นการกระทำที่แสดงออกของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงหรือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองในลักษณะต่าง ๆ รวมไปถึงกระบวนการทางความคิด การตัดสินใจ รวมทั้งการกระทำใด ๆ ก็ตามที่เกิดจากความเต็มใจของปัจเจกบุคคลที่สื่อถึงการเมือง การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และรับผิดชอบในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น การเรียกร้องทางการเมือง การสนับสนุนทางการเมืองการผลักดันนโยบายสาธารณะและการต่อต้านรัฐบาล

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

พฤติกรรมทางการเมืองของพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยในจังหวัดนนทบุรี ทำให้มีแนวทางในการส่งเสริม โดยการให้ประชาชนสนใจ และร่วมสังเกตการณ์ทางการเมือง มีความตื่นตัวติดตามข่าวสาร เข้าร่วมกิจกรรม และเข้ามาเป็นหุ้นส่วนทางการเมืองเพื่อประสานประโยชน์และความต้องการของชุมชนได้ โดยยึดกฎระเบียบของสังคมมีอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การสังเกตการณ์ทางการเมือง รัฐ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างการรับรู้ให้ประชาชนร่วมติดตามข่าวสารทางการเมือง
2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง รัฐ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมเครือข่ายทางการเมือง เปิดเวที ให้โอกาส ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น
3. การเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง รัฐ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการเมืองแก่ประชาชน

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนได้แสดงออกทางการเมือง และให้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนนทบุรี>
- จำลอง พรหมสวัสดิ์. (2554). พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลช่วงพุทธศักราช 2551-2552. (ดุชนินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก.
- พิกุล มีมานะ. (2560). รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2), 135-149.
- รสลิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ. (2562). พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย: ศึกษากรณีภาคเหนือ. (รายงานการวิจัย). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สัญญา เคนาภูมิ และกชพร ประทุมวัน. (2558). วิถีประชาธิปไตยของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 5(2), 181-199.
- สิทธิชัย อินทร์บุญ. (2555). พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 3 กรกฎาคม 2554. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรพล พรหมกุล. (2559). พฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2557 ในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารธรรมทรรศน์*, 15(3), 103-118.
- องอาจ จัตตุกุล. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Yamane, T. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harpen and Row.

